

WPISUJE UCZEŃ**KOD UCZNIA**

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIA

--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

PRÓBNY SPRAWDZIAN SZÓSTOKLASISTY Z OPERONEM

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz sprawdzianu zawiera 11 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ krutek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

	B	C	
---	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 24. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Dodatkowa strona sprawdzianu jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Powodzenia!

**MARZEC
2010**

**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 40**

Czekolada

Tekst do zadań od 1. do 5.

Delikatna, pożywna czekolada, jaką znamy w wielu postaciach, wytwarzana jest ze zwykłego brązowego ziarna, otrzymywanego z owoców rosnących na drzewach kakaowych. Ojczyzną dzikich kakaowców jest najprawdopodobniej dżungla Amazonii – tam znaleźli je południowoamerykańscy Indianie. Pierwsze plantacje zostały założone prawdopodobnie przez Majów przybyłych w VI wieku n.e. na półwysep Jukatan. Aztekowie – wielcy konkurenci Majów – także wykorzystywali ziarna kakaowca. Oba te ludy, wędrując po Ameryce Środkowej, rozpowszechniły tę niepozorną roślinę. [...]

Z ziaren kakaowca przygotowywano [...] gorzki, pieniący się napój, który odgrywał ważną rolę w czasie ceremonii i obrzędów religijnych. Napój ten, zwany *chocolatl* (gorzka woda), sporządzano z prażonych i rozdrobnionych ziaren, które mieszano z wodą lub winem, a następnie ubijano aż do powstania piany. Europejczykiem, który pierwszy zobaczył ziarna kakaowca i zapewne skosztował przygotowywanego z nich napoju, był [...] odkrywca Ameryki – Krzysztof Kolumb. Przywiózł z sobą na dwór hiszpański nieco tych egzotycznych ziaren [...].

Początkowo cierpki i gorzki wywar nie miał zbyt wielu entuzjastów, ale kiedy Hiszpanie dodali do niego cukier i wanilię – nastąpił przełom. Dzięki tym dodatkom napój stał się dużo lepszy i bardzo szybko rozpowszechnił się na dworze i w wyższych sferach. [...]

Prawdziwy przełom w produkcji czekolady nastąpił [...] dopiero w roku 1828. Holender C.J. van Houten opracował technologię otrzymywania sproszkowanego kakao i ekstraktu tłuszczu kakaowego z masy kakaowej. Wcześniej wykorzystywano całe, mielone ziarna, przez co napój był tłustawy. Wytłaczarki van Houtena wyciskały część tłuszczu kakaowego, pozostawiając to, co dzisiaj znamy jako kakao w proszku. [...]

W 1875 roku w Szwajcarii Daniel Peter dodał do czekolady skondensowane mleko i wówczas po raz pierwszy w sprzedaży pojawiły się tabliczki twardej czekolady.

Valerie Barrett, *Świat czekolady*,
Kraków 1993.

1. Gdzie prawdopodobnie odkryto drzewa kakaowe?

- A. W Azji.
- B. W Europie.
- C. W Ameryce Północnej.
- D. W Ameryce Południowej.

2. Aztekowie i Majowie wykorzystywali ziarna kakaowca do wyrobu

- A. tabliczek twardej czekolady.
- B. napoju pitego podczas obrzędów.
- C. przypraw do ciast i innych potraw.
- D. wywaru z dodatkiem cukru i wanilii.

- 3.** Kiedy Daniel Peter wyprodukował po raz pierwszy tabliczkę twardej czekolady?
- A. W I połowie XVIII wieku.
B. W II połowie XVIII wieku.
C. W I połowie XIX wieku.
D. W II połowie XIX wieku.
- 4.** Ile lat minęło od pojawienia się w sprzedaży pierwszej tabliczki czekolady do dzisiaj?
- A. 125.
B. 135.
C. 145.
D. 155.
- 5.** W którym akapicie jest mowa o sposobie otrzymywania sproszkowanego kakao?
- A. Pierwszym.
B. Drugim.
C. Trzecim.
D. Czwartym.
- 6.** Aby sprawdzić, czy wyraz „kakao” się odmienia, należy skorzystać ze
- A. słownika frazeologicznego.
B. słownika wyrazów obcych.
C. słownika poprawnej polszczyzny.
D. słownika wyrazów bliskoznacznych.

Mapka do zadania 7.

- 7.** W jakim kierunku płynął statek Krzysztofa Kolumba przewożący ziarna kakaowca do Europy?
- A. W północno wschodnim.
B. W północno zachodnim.
C. W południowo wschodnim.
D. W południowo zachodnim.

Informacje do zadań od 8. do 11.

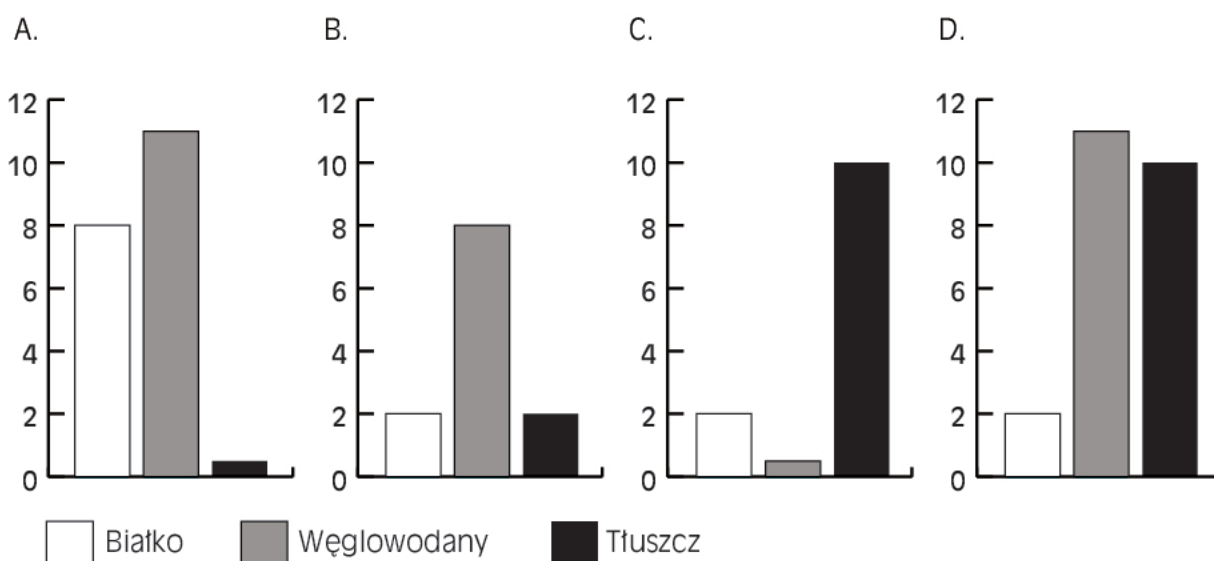
Zosia kupiła czekoladę z całymi orzechami laskowymi. Na opakowaniu przeczytała następujące informacje:

	Wartość odżywcza	
	w 100 g	w 25 g (jedna porcja)
Wartość energetyczna	572 kcal	143 kcal
Białko	8 g	2 g
Węglowodany	44 g	11 g
Tłuszcz	40 g	10 g
Błonnik	2 g	0,5 g

8. Zosia zjadła dwie porcje czekolady i chce się dowiedzieć, ile gramów łącznie ważyły spożyte przez nią białka i węglowodany. Które działanie powinna obliczyć dziewczynka?

- A. $2 \cdot (10 + 0,5)$
- B. $2 \cdot (2 + 11)$
- C. $2 \cdot (11 + 0,5)$
- D. $2 \cdot (2 + 10)$

9. Który diagram przedstawia zawartość białka, węglowodanów i tłuszczu w jednej porcji czekolady kupionej przez Zosię?

10. W jednej porcji czekolady kupionej przez Zosię znajduje się 10 g tłuszczu. Jaka to część całkowitej zawartości tłuszczu w 100 g tej czekolady?

- A. $\frac{1}{2}$ B. $\frac{1}{3}$ C. $\frac{1}{4}$ D. $\frac{1}{10}$

11. Ile razy więcej tłuszczu niż błonnika znajduje się w jednej porcji czekolady?

- A. 10 B. 20 C. 30 D. 40

Tekst do zadań od 12. do 14.

Bucketowie nie umierali [...] z głodu, wszyscy jednak [...], a zwłaszcza sam Charlie – od rana do wieczora czuli ssanie w żołądkach.

Charlie znosił to najgorzej. I chociaż ojciec i matka często rezygnowali z obiadu czy kolacji, oddając je synkowi, i tak nie wystarczało to rosnącemu chłopcu. Ciągłe myślał o czymś bardziej sycącym niż kapusta i kapuśniak, a najbardziej ze wszystkiego marzył o CZEKOLADZIE.

Charlie Bucket tylko raz do roku – w swoje urodziny – mógł posmakować czekolady. Cała rodzina oszczędzała na ten wyjątkowy dzień, gdy Charlie otrzymywał w prezencie niewielką czekoladkę, która w całości była tylko dla niego. Każdego z tych wspaniałych urodzinowych poranków umieszczał prezent w małej drewnianej skrzyneczce z takim namaszczeniem, jak gdyby był to kawałek złota, i przez kilka następnych dni tylko mu się przyglądał, nawet nie dotykając. Kiedy w końcu już nie mógł się powstrzymać, odwijał kawałeczek opakowania, które odsłaniało kawałeczek czekoladki, a Charlie brał tylko maciupeńki okruszek, aby poczuć, jak powoli rozpływa się na języku wspaniała słodycz. Następnego dnia brał kolejny okruszek i tak dalej, a w ten sposób czekoladka starczała mu na więcej niż miesiąc.

Roald Dahl, *Charlie i fabryka czekolady*, Poznań 2004.

12. Charlie tylko raz w roku jadł czekoladę, ponieważ

- A. była zbyt tuczająca i niezdrowa.
B. nie lubił jej smaku i zapachu.
C. źle się czuł po jej zjedzeniu.
D. jego rodzice nie mieli na nią pieniędzy.

13. Dlaczego Charlie wkładał otrzymaną czekoladkę do skrzyneczki?

- A. Traktował ją jak coś bardzo cennego.
B. Chciał ją zachować na specjalną okazję.
C. Zamierzał nią poczęstować kolegów w szkole.
D. Obawiał się, że członkowie rodziny ją zjedzą.

14. W jaki sposób chłopiec umieszczał czekoladkę w skrzyneczce?

- A. Powoli.
B. Uroczyście.
C. Szybko.
D. Niedbale.

15. Charlie otrzymał w prezencie czekoladkę 2 maja. Ostatni okruszek zjadł 6 czerwca. Na ile dni mu jej wystarczyło?

- A. Na 32 dni. B. Na 34 dni. C. Na 36 dni. D. Na 38 dni.

Tekst do zadań od 16. do 19.

Zapach czekolady

Przyszeli do nas wujek Władek,
przyniósł wielką czekoladę
z orzechami, z rodzynkami,
w pięknym pudle z obrazkami.
Jeśli będę grzecznie siedzieć,
dadzą mi ją po obiedzie...
Choć zamknięta jest szuflada,
wszędzie pachnie czekolada.
Układanki chcę układać –
wszędzie pachnie czekolada.
Gdy na nowy rower wsiadam –
wszędzie pachnie czekolada.
Kiedy z lalką sobie gadam –
wszędzie pachnie czekolada.
Czy ktoś może mi powiedzieć,
kiedy będzie po obiedzie?
Bo nie mogę żyć w spokoju,
gdy ten zapach jest w pokoju!

Danuta Wawitow

16. Kto jest podmiotem mówiącym w wierszu?

- A. Wujek.
B. Czekolada.
C. Dziecko.
D. Lalka.

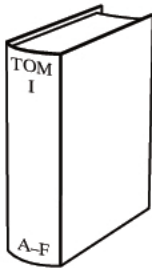
17. Powtarzanie słów *wszędzie pachnie czekolada* podkreśla

- A. nieznosny zapach unoszący się w całym domu.
B. głód osoby mówiącej i jej oczekiwanie na obiad.
C. wrażliwość podmiotu mówiącego na zapachy.
D. niecierpliwe oczekiwanie na moment otrzymania czekolady.

18. Epitet znajdziesz w cytacie

- A. *przyniósł wielką czekoladę.*
B. *z lalką sobie gadam.*
C. *będę grzecznie siedzieć.*
D. *zapach jest w pokoju.*

A.

7

22. Na obchody Święta Czekolady przyszła czteroosobowa rodzina Orzechowskich: mama, tata i dwoje dzieci. Rodzice kupili różne czekolady: dwie mleczne, jedną białą i jedną z orzechami. Wszyscy członkowie rodziny Orzechowskich zamówili także gorące czekolady, które wypili na miejscu. W prezencie dla babci kupiono bombonierkę. Rodzina otrzymała rabat w wysokości $\frac{1}{4}$ kwoty, którą mieli zapłacić. Ile wyniósł rachunek?

Zapisz wszystkie obliczenia i uzupełnij odpowiedź.

CENNIK

PRODUKT	CENA
czekolada mleczna	2,40 zł
czekolada biała	2,70 zł
czekolada z orzechami	3,20 zł
bombonierka	9,30 zł
gorąca czekolada	2,50 zł

Odpowiedź: Rachunek wyniósł

[illegible][illegible]

*Próbny Sprawdzian Szóstoklasisty
z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.